

Українці про політики реінтеграції тимчасово окупованих територій та перехідне правосуддя: Дослідження громадської думки

Школа політичної аналітики

Це дослідження було підготовано Школою політичної аналітики НаУКМА завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст цього звіту є винятковою відповідальністю ГО “Школа політичної аналітики” та не обов’язково відображає погляди USAID або уряду США. Забороняється відтворення та використання будь-якої частини цієї продукції у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб без відповідного посилання на оригінальне джерело.

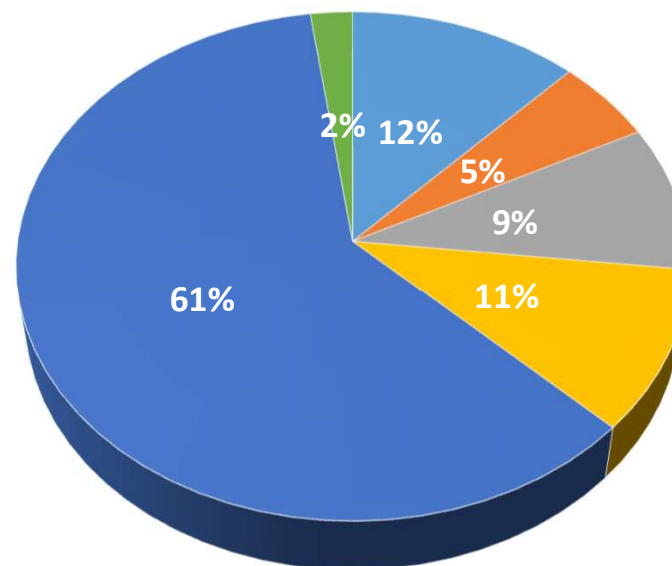
- Загальнонаціональне опитування громадської думки було проведено компанією Info Sapiens на основі опитувальника, розробленого Школою політичної аналітики НаУКМА, за підтримки USAID (UCBI II), обсяг вибірки – 2910 респондентів.
- Вибірка репрезентативна за статтю, віком, типом і розміром населеного пункту. 2000 інтерв'ю – вибірка, репрезентативна населенню України, віком від 18 років, з додатковими інтерв'ю (донабором) для Донецької та Луганської (+680 інтерв'ю) та Одеської і Херсонської (+230 інтерв'ю) областей. З дослідження вилучена Автономна республіка Крим, у Донецькій та Луганській областях опитування проводилося лише на підконтрольних Україні територіях.
- Максимальна теоретична похибка не перевищує 2,2%.
- Опитування проводилося методом CATI (телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера).
- Респонденти могли обирати мови опитувальника / інтерв'ю (українська або російська).
- Вибірка з 2000 респондентів репрезентативна для шести макрорегіонів та трьох регіонів з **донаборами**: 1) місто Київ; 2) Північна Україна – Житомирська, Київська, Сумська, Чернігівська області; 3) Західна Україна – Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області; 4) Центральна Україна – Вінницька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська області; 5) Південна Україна – Запорізька, Миколаївська, **Одеська, Херсонська** області; 6) Східна Україна – **Донецька, Луганська**, Харківська області.

Геополітика, міжнародні відносини та партнерства і Росія

- З твердженням про те, що тиск міжнародних організацій на Росію є необхідним для повернення тимчасово окупованих територій Криму та Донбасу під контроль України, свою цілковиту згоду висловили 60,66 %, часткову – 10,35 % (в сумі – 71 %), натомість категоричну незгоду – лише 12,19 %, часткову незгоду – 5,32 % (сумарно – 17,51 %).
- З тим, що членство України в НАТО сприятиме завершенню війни України з Росією, повністю погоджуються переважна більшість респондентів – 40,26 %, частково погоджується – 11,84 % (в сумі – 52,1 %), цілком не погоджується – 23,81 % і частково – 7,02 % респондентів (тобто загалом – 30,83 %).
- Більшість респондентів – 60,13 % згодні (з них 44,32 % – цілком згодні) з тим, що США мають долучитися до переговорного процесу з врегулювання збройного конфлікту на Сході України (а саме, Мінського процесу та Нормандського формату). Не підтримують таку ідею 25,25 %.
- Абсолютна більшість респондентів – 75,26 % (63,86 % – цілком) погодилися з твердженням, що закордонним партнерам України варто примусити Росію відшкодувати збитки, завдані Україні. Натомість незгоду з такою позицією висловили 13,61 % опитаних (майже в п'ять разів менше).

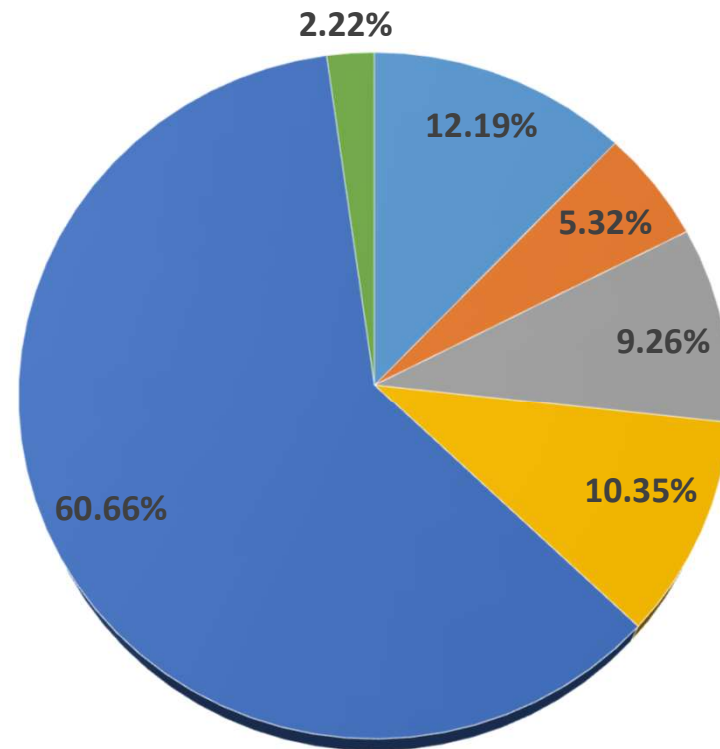
Тиск міжнародних організацій на Росію є необхідним для повернення тимчасово окупованих територій Криму та Донбасу під контроль України

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

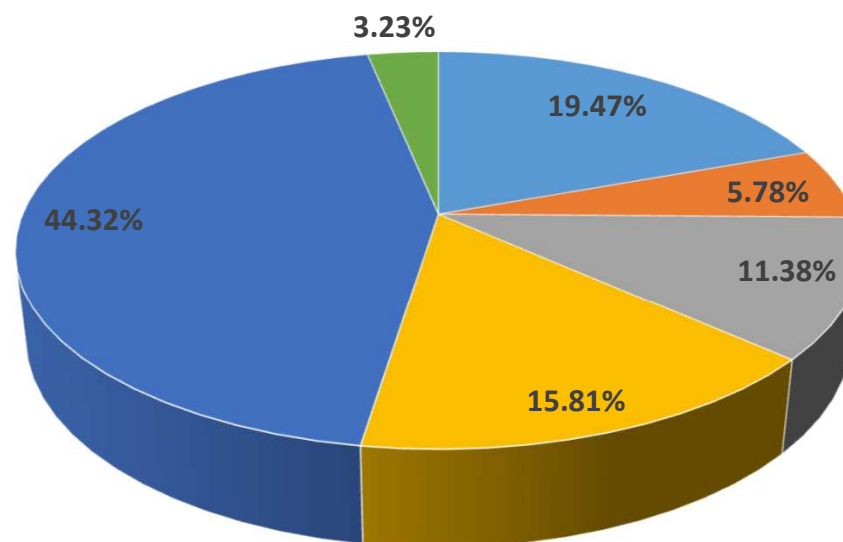
Членство України в НАТО сприятиме завершенню війни України з Росією

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

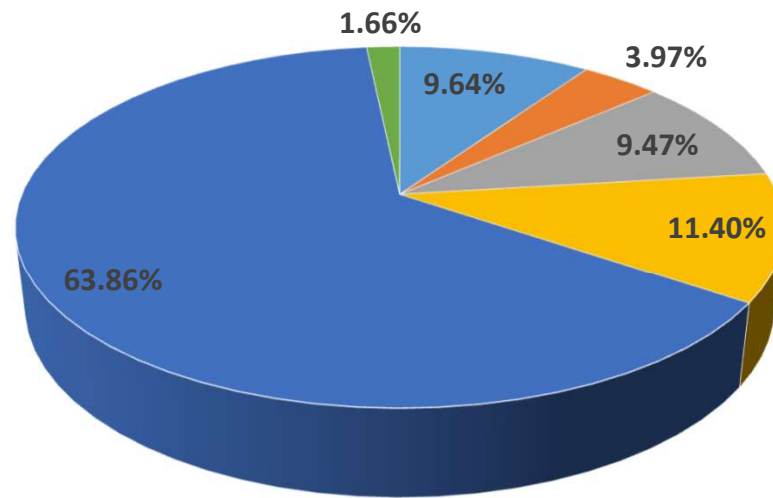
США мають долучитися до переговорного процесу з врегулювання збройного конфлікту на Сході України (а саме, Мінського процесу та Нормандського формату)

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

Закордонним партнерам України варто примусити Росію відшкодувати збитки, завдані Україні

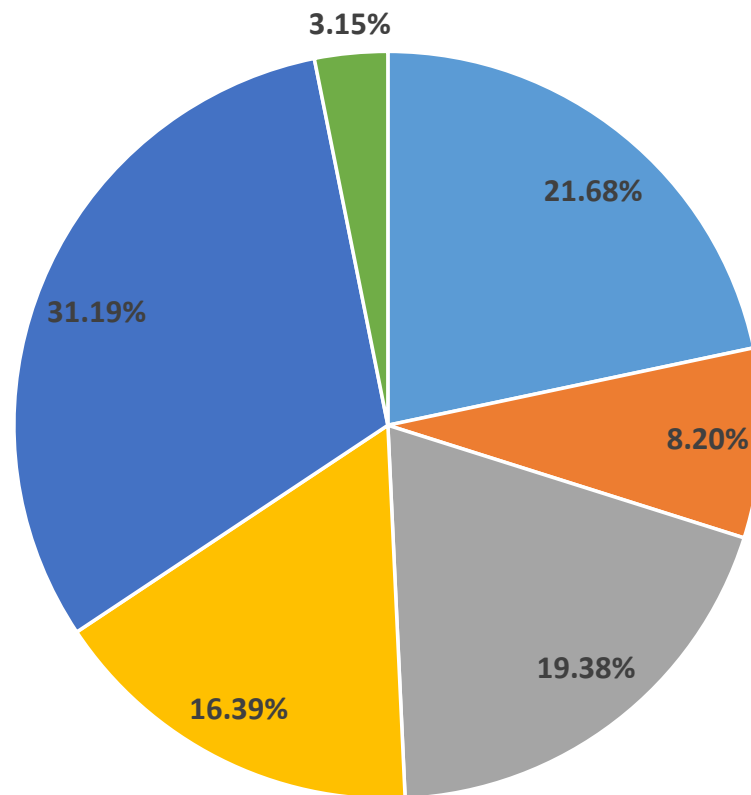
- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

- Майже половина опитаних українців – 47,58 % – переконана, що без військової операції Україні не вдасться повернути контроль над тимчасово окупованими територіями Донбасу. Водночас майже третина опитаних – 29,88 % – цілком або частково не згодні з таким твердженням. Варто додати, що п'ята частина опитаних (19,38 %) обрали варіант «І так, і ні».
- Подібними є результати щодо перспектив військової операції в Криму. Так, 42,54 % цілком або частково згодні з твердженням, що без військової операції Україні не вдасться повернути контроль над тимчасово окупованими територіями Криму. Протилежну думку має третина опитаних (32,78 %). Трохи більше 20 % респондентів обрали альтернативу «І так, і ні».

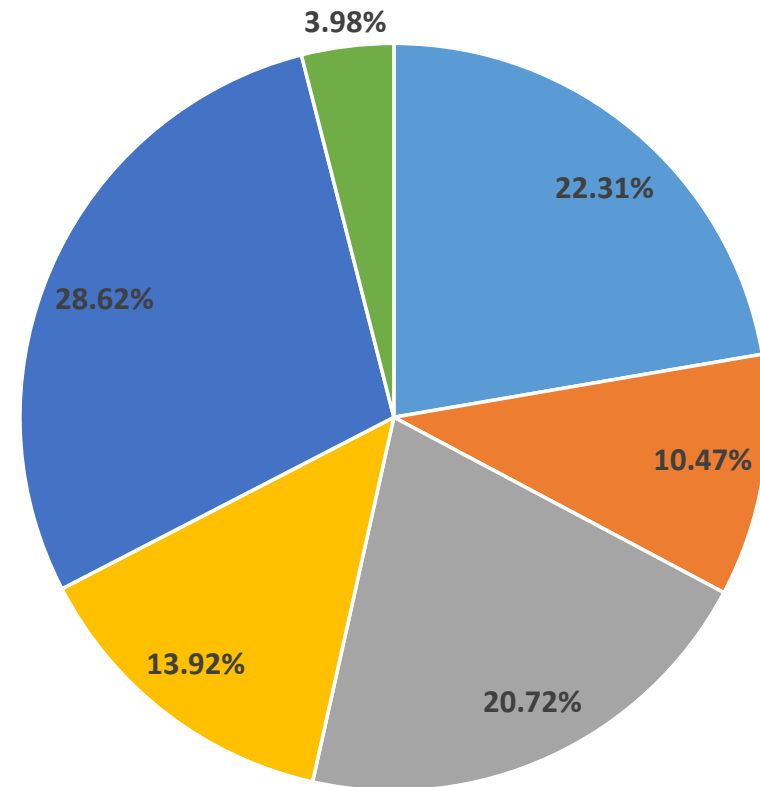
Без військової операції Україні не вдасться повернути контроль над тимчасово окупованими територіями Донбасу

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

Без військової операції Україні не вдасться повернути контроль над тимчасово окупованими територіями Криму

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

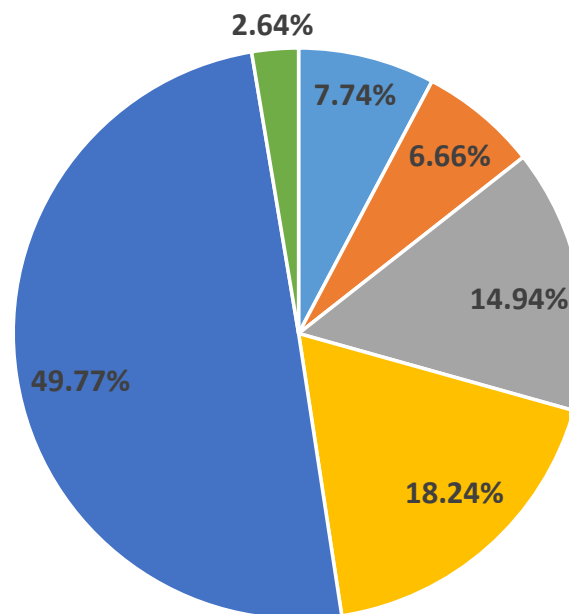

Адміністративні статуси

- Що стосується ідеї створення тимчасових адміністрацій після деокупації, то абсолютна більшість опитаних (68 %) цілком або частково погоджуються, що такі адміністрації мають бути виключно українськими, тобто не передбачати участі міжнародних організацій. Протилежної думки дотримуються 14,4 %.
- Відповідаючи на питання щодо статусу Криму після відновлення української влади на півострові, більшість українців (55, 39 %) підтримали збереження автономної республіки (як до окупації). П'ята частина опитаних (21, 44 %) обрали варіант кримськотатарської автономії. Тимчасом опція «Звичайна область без особливого статусу» отримала майже 17 %. Важливо, що лише 1,14 % опитаних вважають, що Крим не повернуть до України.

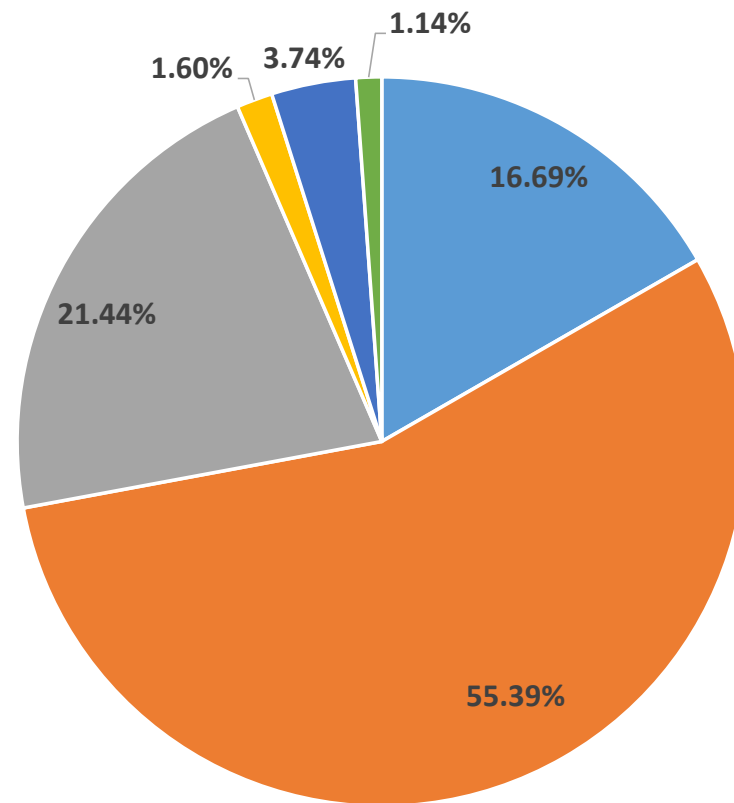
Якщо після деокупації будуть створені тимчасові адміністрації, то вони мають бути виключно українськими (без участі міжнародних організацій)

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree

Яким має бути статус Криму після відновлення української влади на півострові

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

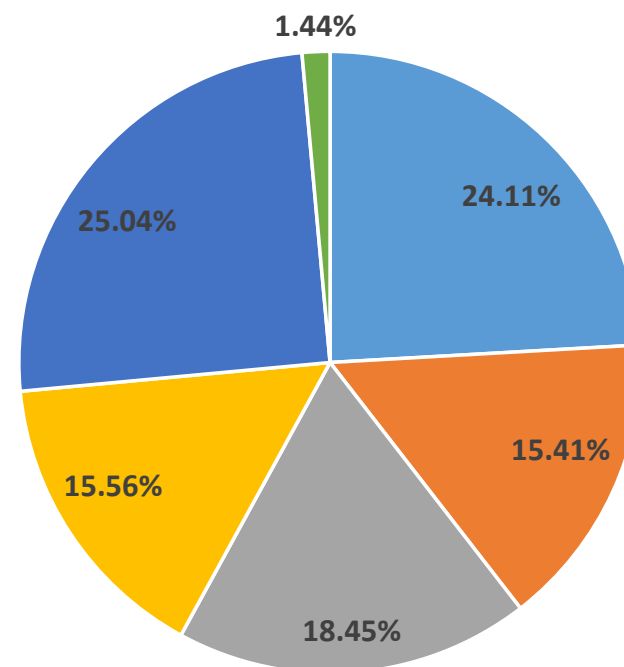

Інформаційна та культурна політика

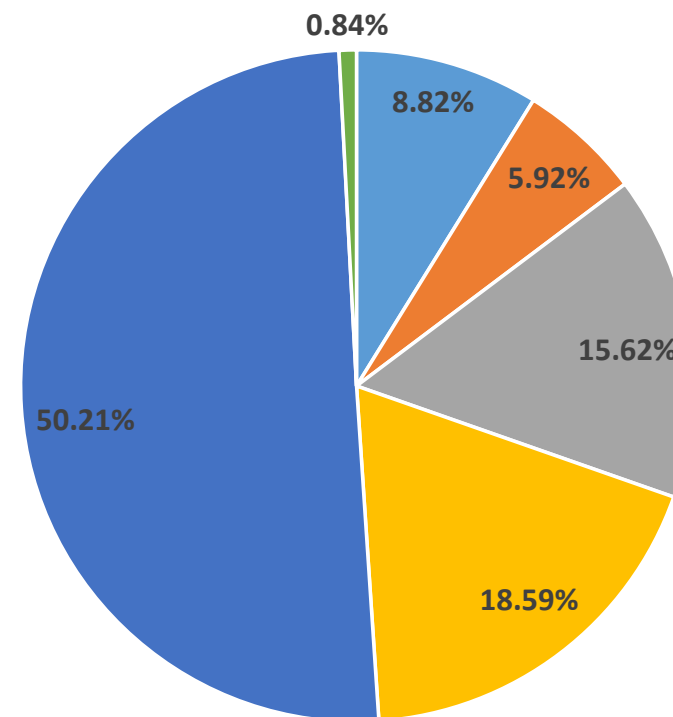
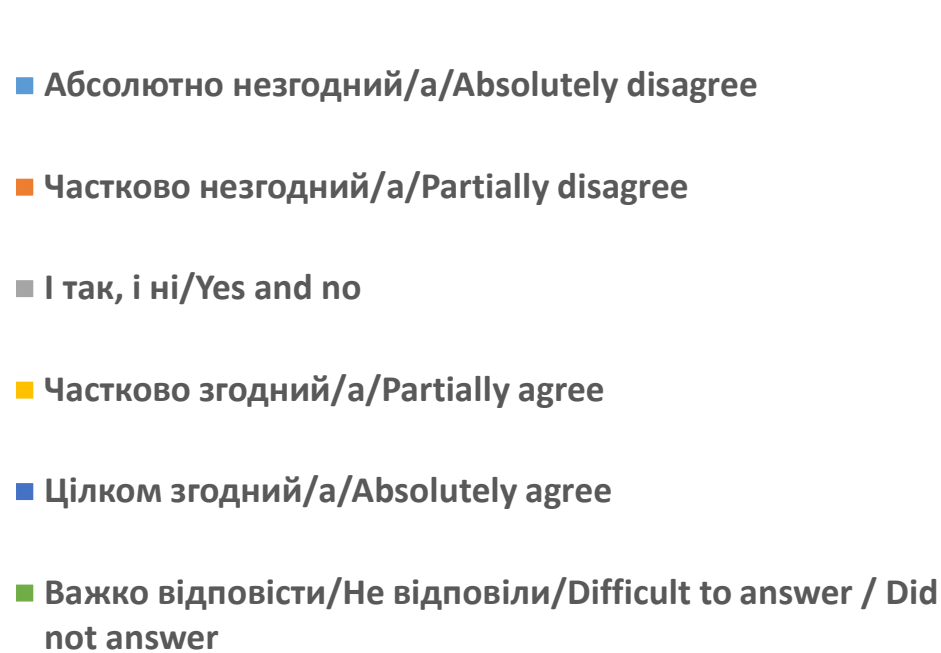
- Так, 40 % опитаних згодні, що часто (кілька разів на тиждень) бачать новини чи програми про Крим. Така ж кількість НЕ погодилась з цим твердженням.
- Абсолютна більшість опитаних (68,8 %) підтримують тезу про те, що потрібно створювати більше мистецьких творів (фільмів, книжок, серіалів) про події на Донбасі та в Криму, пов'язані з окупацією. Водночас майже 15 % не підтримують цієї ідеї.
- Майже половина респондентів (47,35 %) вважає, що Україна має створювати російськомовні медіапродукти (передачі, фільми, ток-шоу, книжки тощо) для тимчасово окупованих територій. 34 % не підтримують таких заходів.
- Більшість громадян (43,94 %) згодні, що протягом перехідного періоду після деокупації не варто форсувати заходи з декомунізації на тимчасово окупованій території Криму та Донбасу. Натомість чверть респондентів (24,95 %) поділяють протилежну позицію.

Я часто (кілька разів на тиждень) бачу новини чи програми про Крим

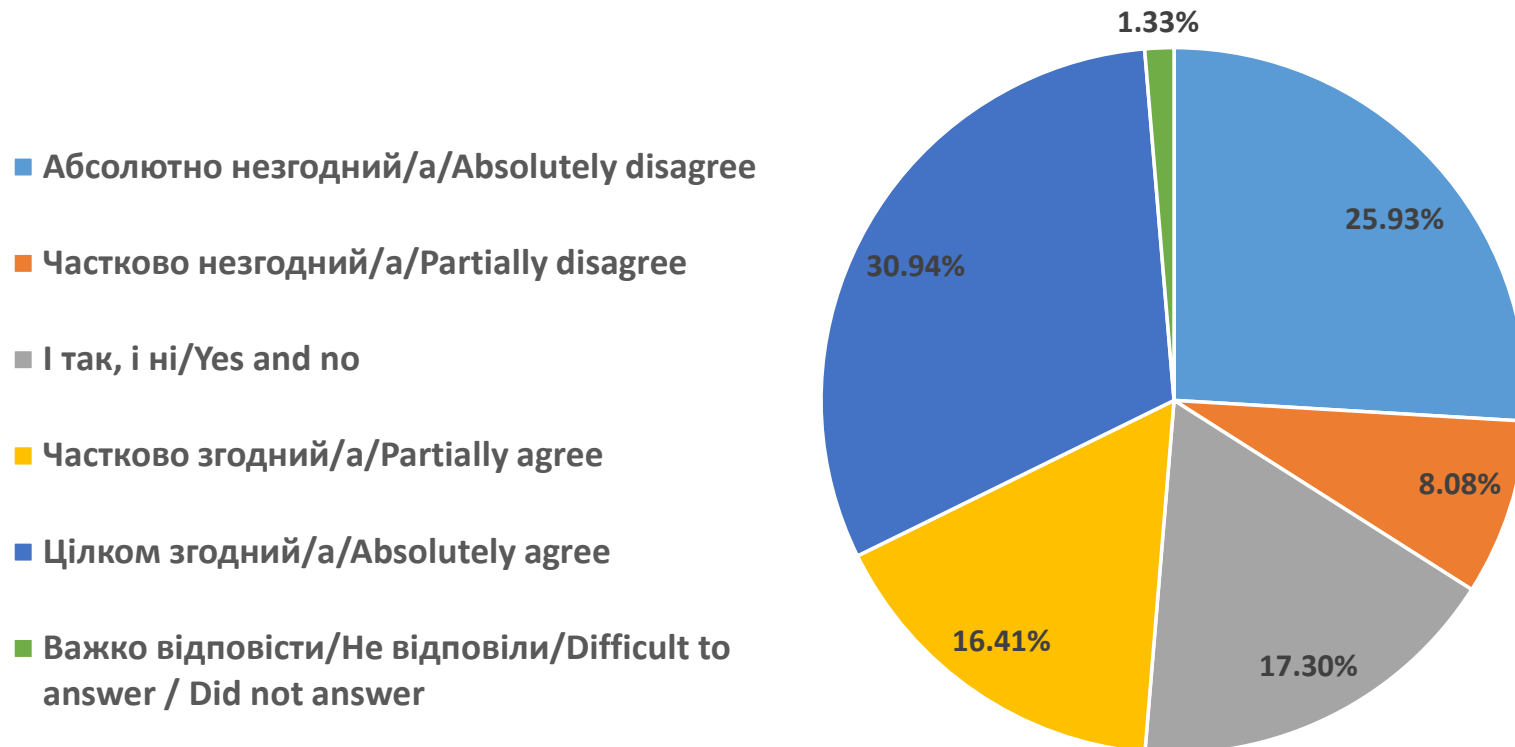
- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

Потрібно створювати більше мистецьких творів (фільми, книжки, серіали) про події на Донбасі та в Криму, пов'язані з окупацією

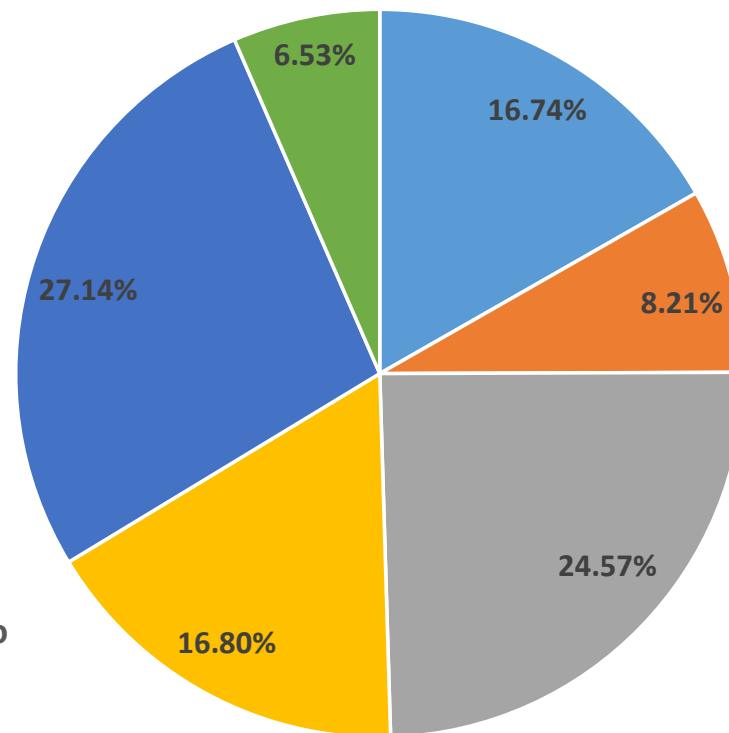

Україна має створювати російськомовні медіапродукти (передачі, фільми, ток-шоу, книжки тощо) для тимчасово окупованих територій

Протягом перехідного періоду після деокупації не варто форсувати заходи з декомунізації на тимчасово окупованій території Криму та Донбасу

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

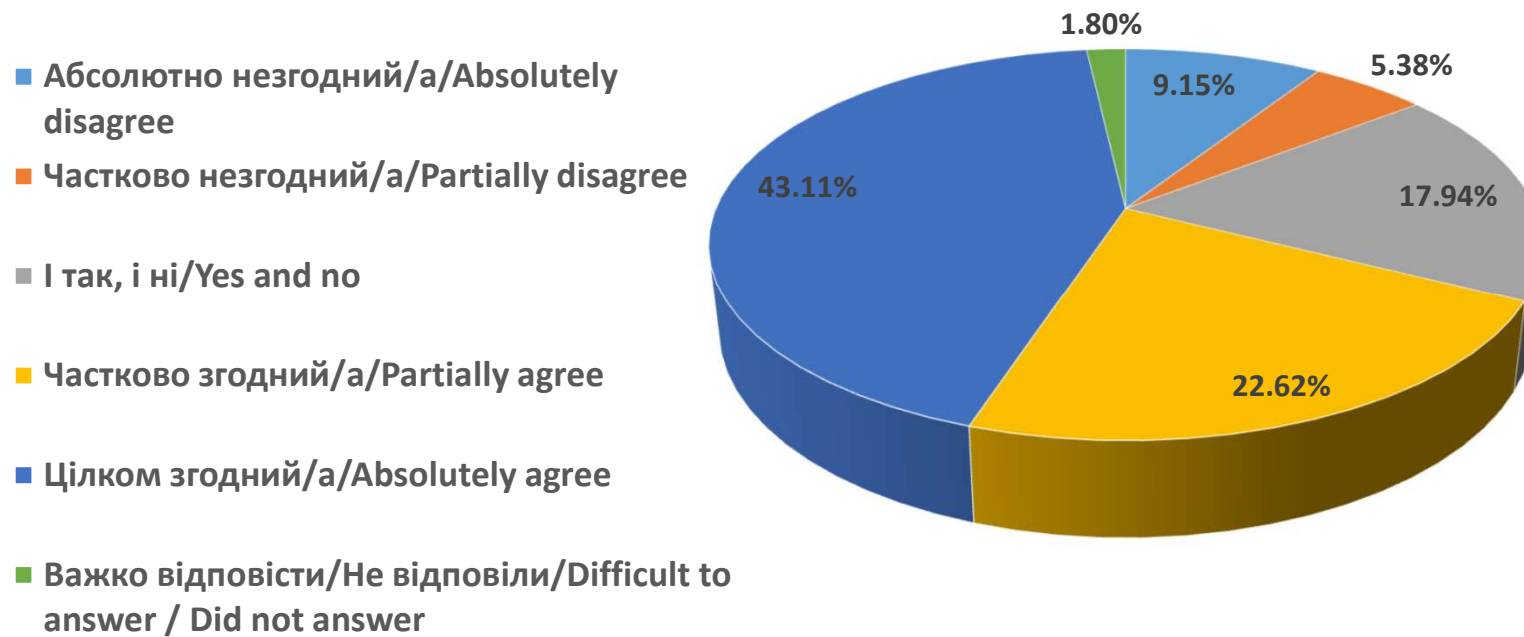
Зв'язки з жителями
тимчасово окупованих територій

- Майже дві третини респондентів – 65,44 % – погоджуються, що Україні слід надавати фінансову підтримку постраждалим внаслідок окупації підприємствам та бізнесу (42,82 % респондентів – цілком) Абсолютно незгодних 9,15 % і частково не погоджуються 5,38 %.
- Подібно, абсолютна більшість (69,7 %) українців, з них 44,21 % – повністю, погоджуються, що після деокупації українська влада має сприяти, зокрема й фінансово, поверненню внутрішньо переміщених осіб на тимчасово окуповані території. Абсолютно проти висловилися 4,39 %, частково - 3,1 % респондентів.

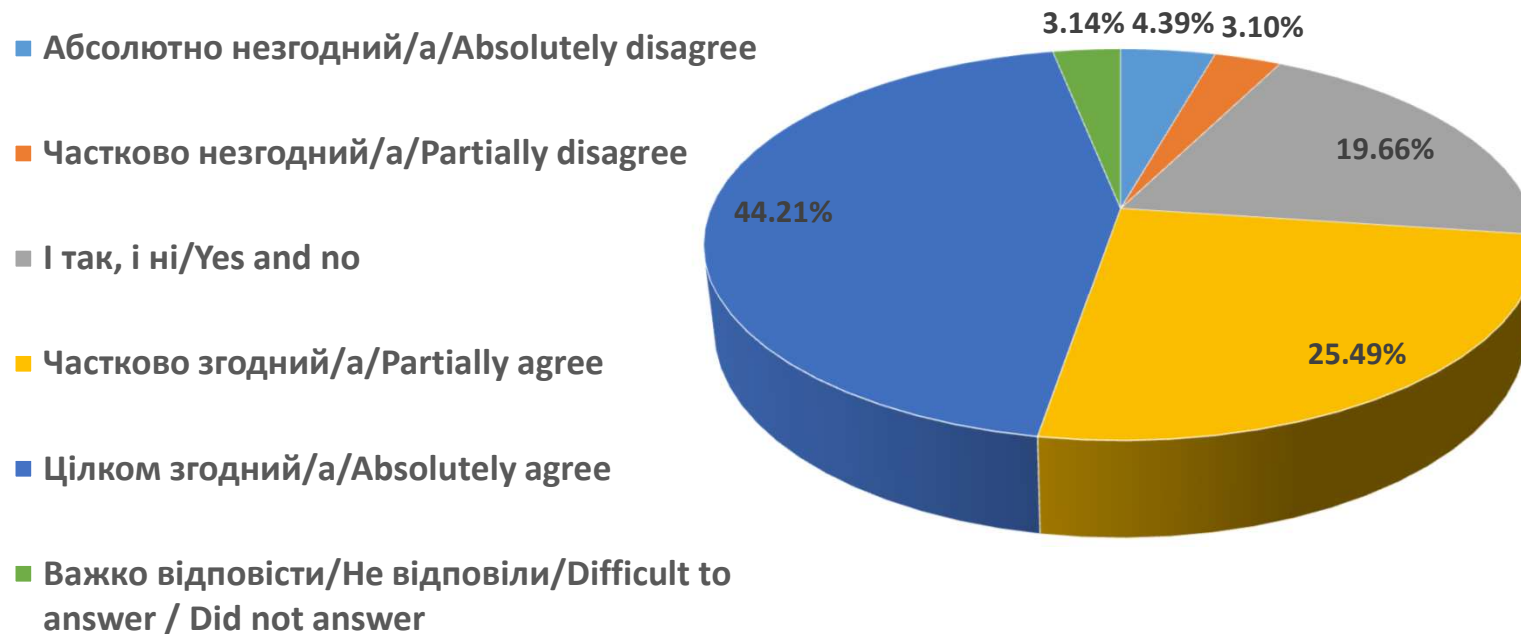
- **Освіта**

- Абсолютна більшість, 59,57 %, згодні (39,06 % цілком і 20,51 % частково) погоджуються, що після деокупації абітурієнтам з непідконтрольних територій варто надавати пільги при вступі до українських ЗВО протягом перехідного періоду. Майже в три рази менше – 20,9 %, абсолютно (13,65 %) або частково (7,25 %) проти цього.

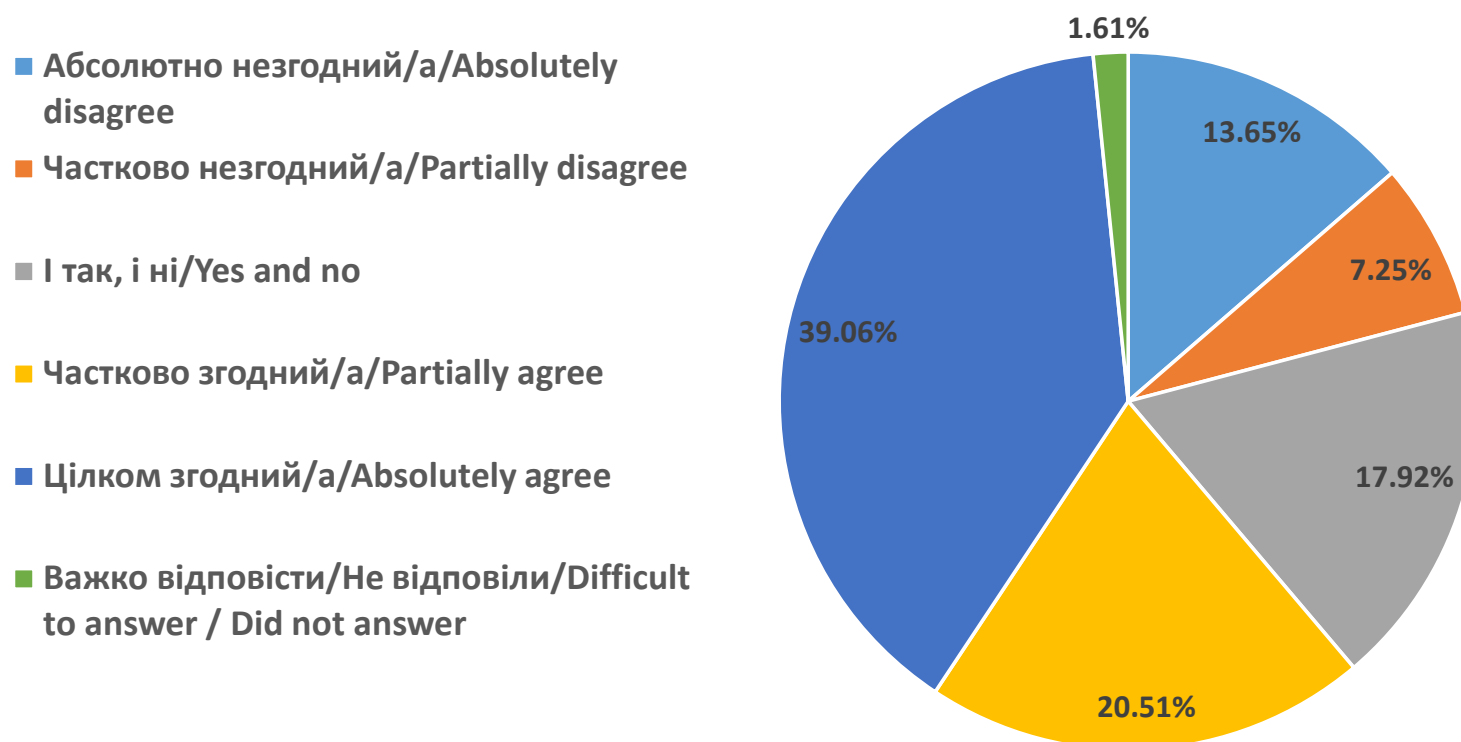
Україні слід надавати фінансову підтримку постраждалим внаслідок окупації підприємствам та бізнесу

Після деокупації українська влада має сприяти, зокрема й фінансово, поверненню внутрішньо переміщених осіб на тимчасово окуповані території

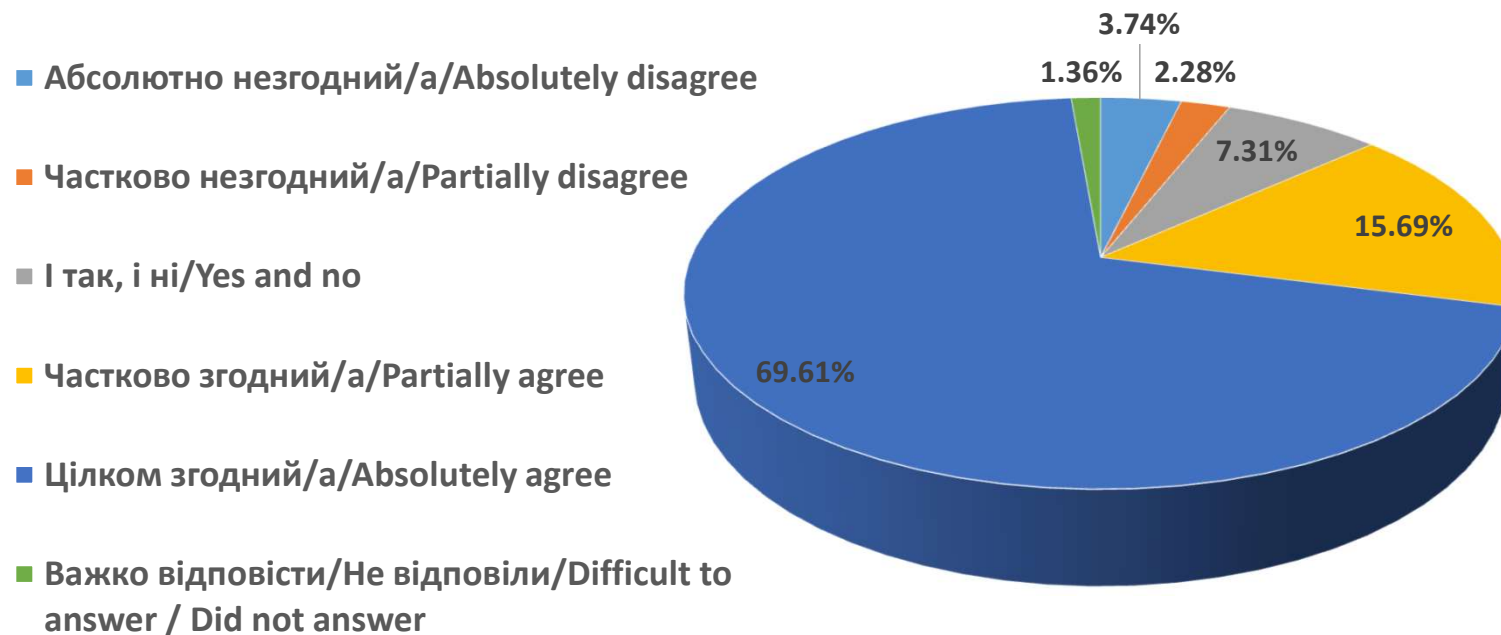
Після деокупації абітурієнтам з непідконтрольних територій варто надавати пільги при вступі до українських ЗВО протягом перехідного періоду

Діалог 1

- Абсолютна більшість (85,3%, з яких 69,61 % цілком та 15,69 % частково) погоджуються, що вже зараз треба налагоджувати діалог з пересічними мешканцями тимчасово окупованих територій. Меншість (6,02%) з цим незгодна: 3,74 % - абсолютно та 2,28 % частково проти.

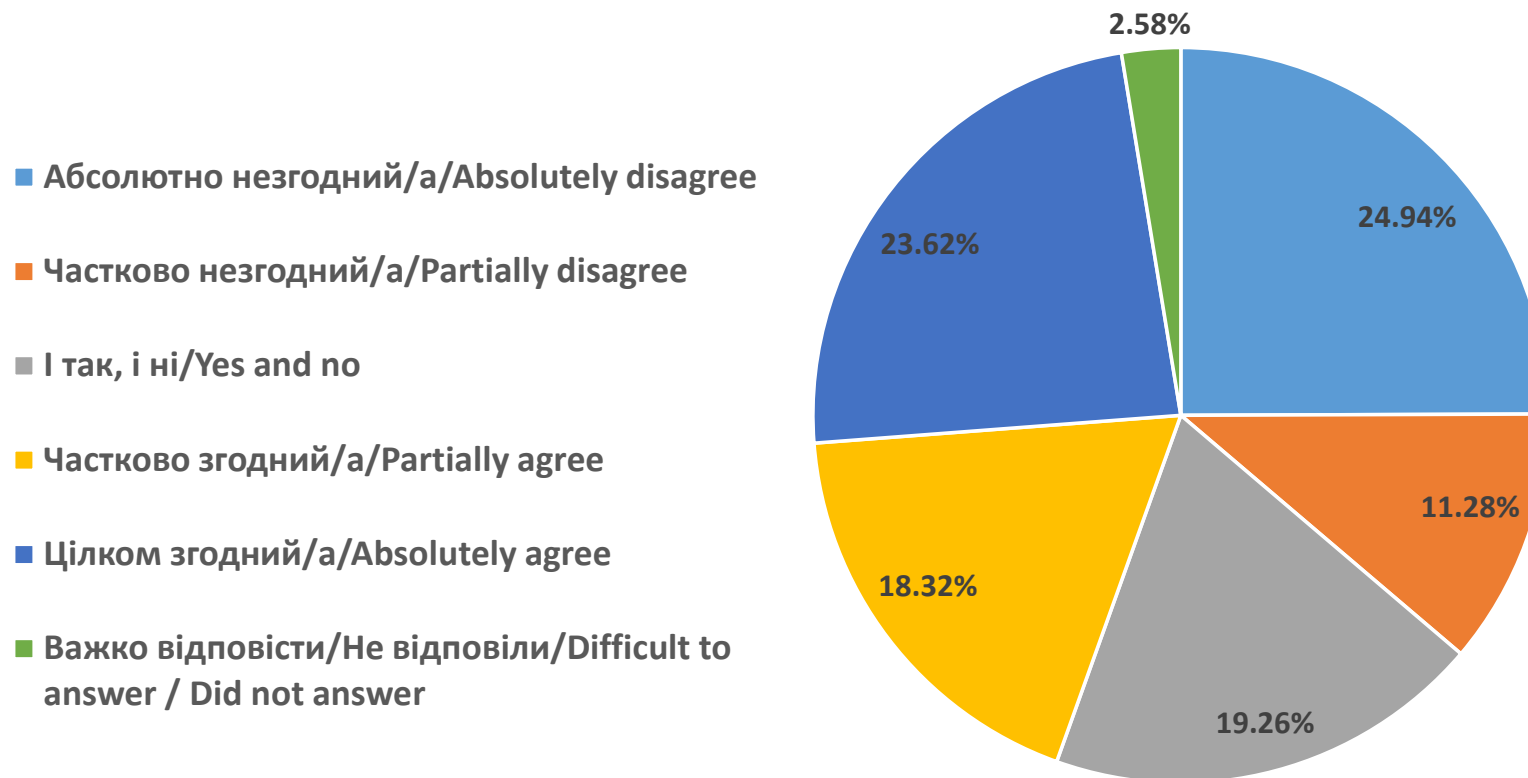
Вже зараз треба налагоджувати діалог з пересічними мешканцями тимчасово окупованих територій

Амністія та перехідне правосуддя

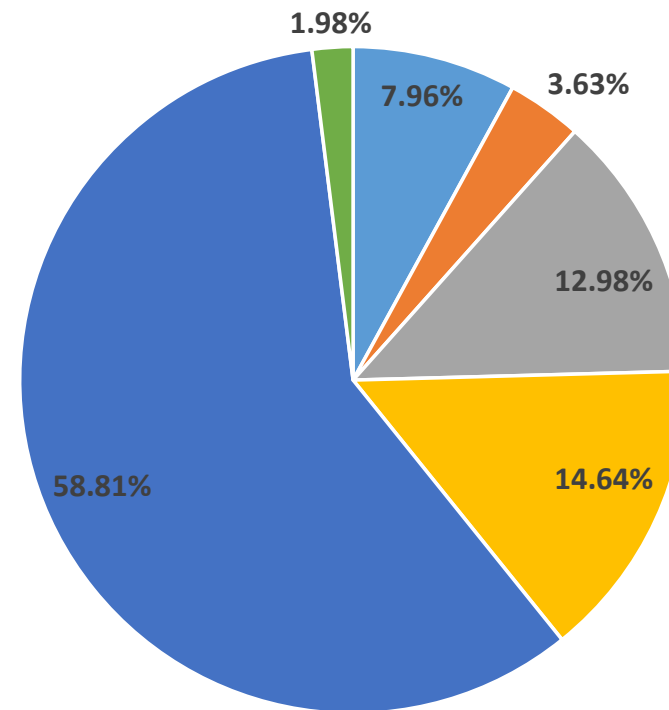
- Переважна більшість респондентів (41,94%) згодні з твердженням, що під амністію підпадатимуть всі колишні члени незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”, хто НЕ вчинив тяжких злочинів. Водночас не згодні – 36,22%. Відповідно, думки населення з цього питання є невизначеними.
- Абсолютна більшість українців (73,45 %) погоджується з тим, що всі, хто належав до незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”, мають бути притягнені до відповідальності, серед яких цілком згодні - 58,81 % респондентів. Цілковиту та часткову незгоду висловили – 7,96 % і 3,63 % опитаних (11,59%).
- Респонденти в абсолютній більшості (54,19 %) погодилися з твердженням, що для колишніх членів незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР” необхідно створювати спеціальні програми, спрямовані на повернення до цивільного життя, зокрема освітні, психосоціальні тощо. Четверть українців (26,11 %) не погодилися з твердженням, а 16,36 % опитаних не змогли дати однозначну відповідь.

Під амністію підпадатимуть всі колишні члени незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”, хто НЕ вчинив тяжких злочинів

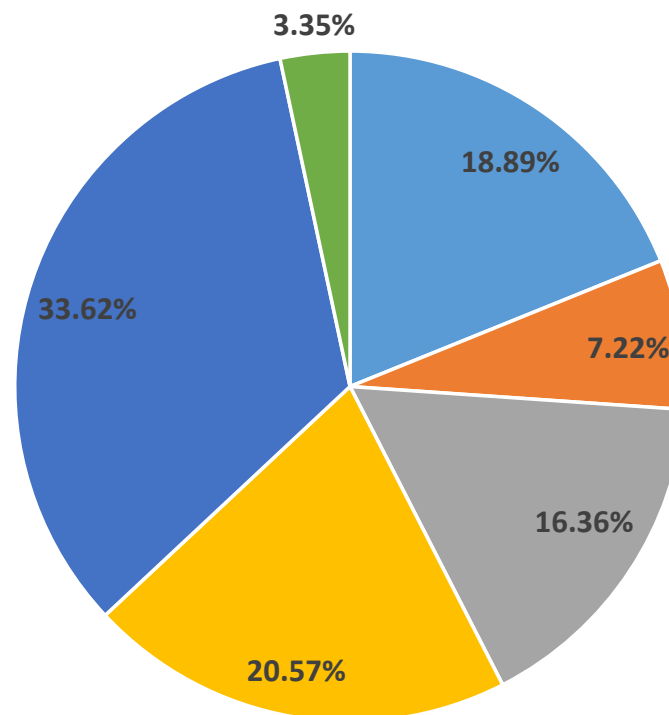
Всі, хто належав до незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”, мають бути притягнені до відповідальності

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

Для колишніх членів незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР” необхідно створювати спеціальні програми, спрямовані на повернення до цивільного життя, зокрема освітні, психосоціальні тощо

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

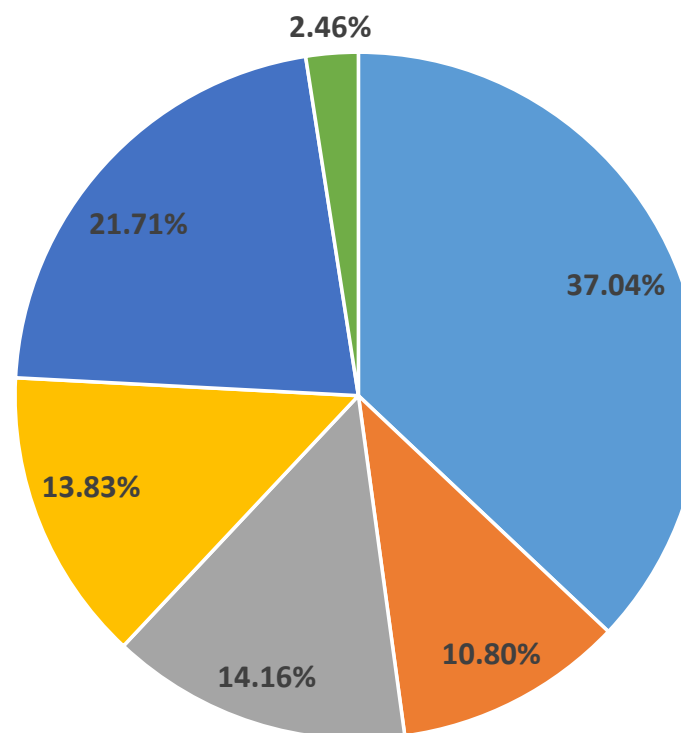

Діалог 2

- Більшість (47,84 %) респондентів не погодилися, що після завершення конфлікту вони готові брати участь у місцевих спільних зустрічах за одним столом щодо вирішення конкретних питань з колишніми членами незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”. Водночас більше третини громадян (35,54 %) погодилися з цим твердженням.

Після завершення конфлікту я готовий/а брати участь у місцевих спільних зустрічах за одним столом щодо вирішення конкретних питань з колишніми членами незаконних збройних формувань так званих “ЛНР/ДНР”

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілковито згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

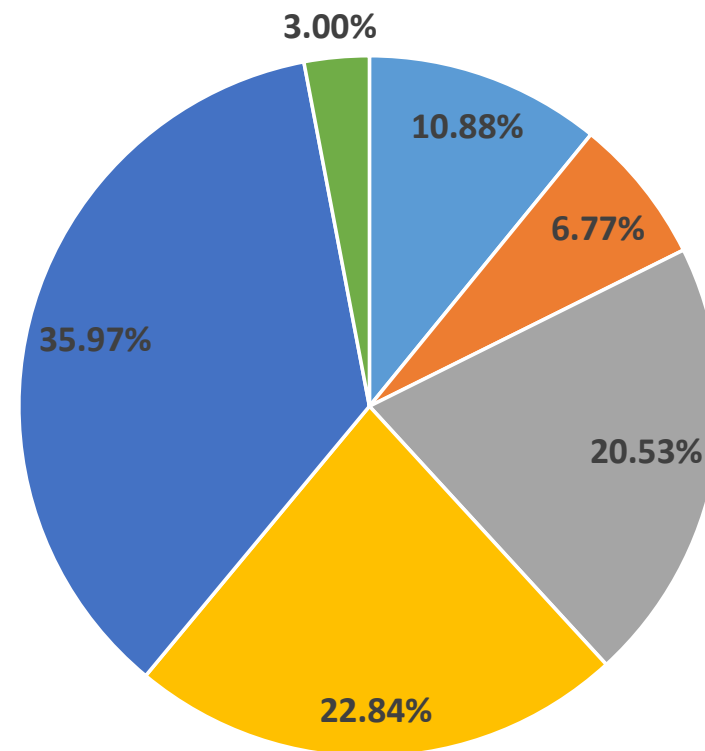

Люстрація та відповідальність

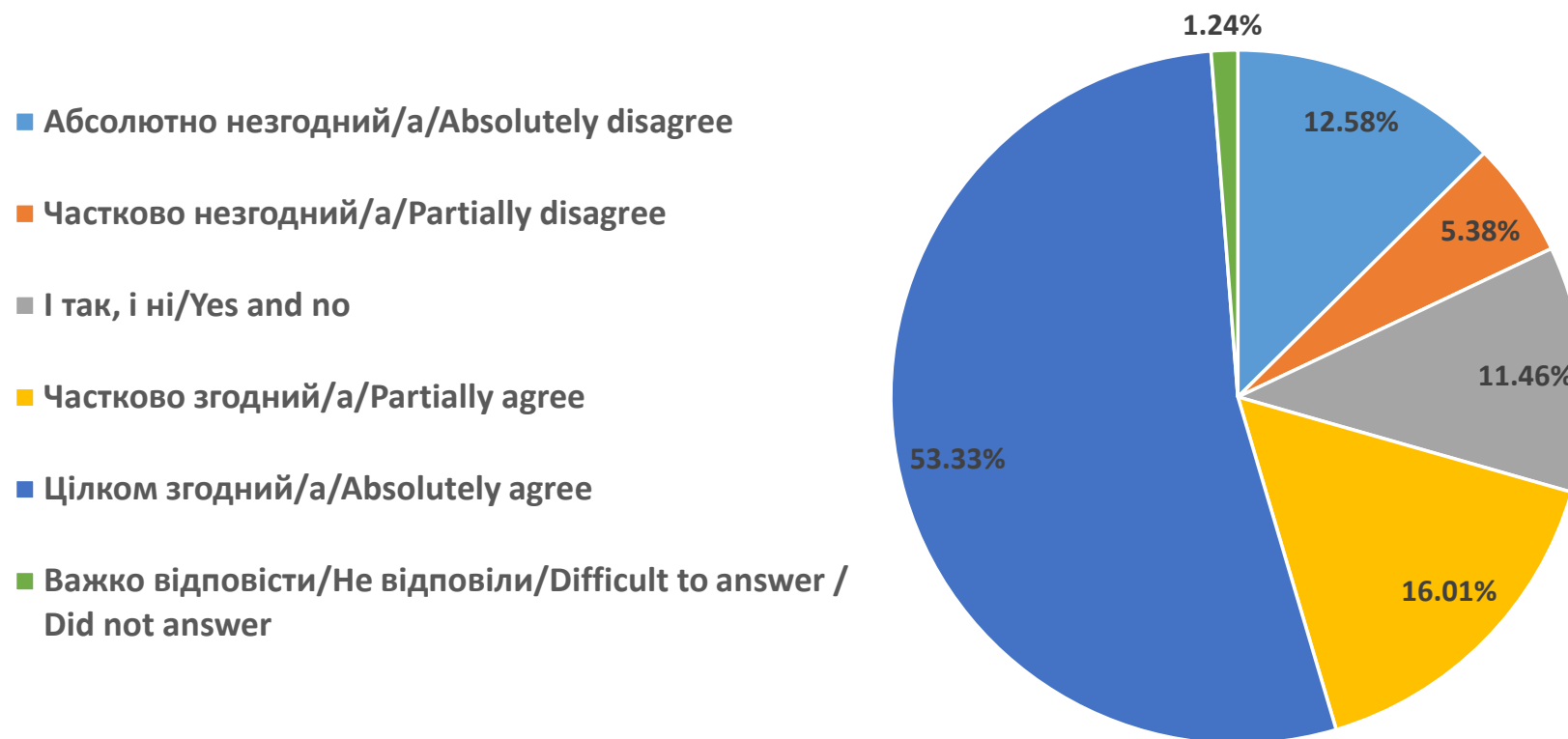
- З твердженням, що Україна має організувати програми з працевлаштування для тих, хто підпадатиме під люстрацію після деокупації, аби уникнути проблеми безробіття погоджується більшість опитаних громадян (58,8 %), в той час як не погоджується 17,65 %.
- З твердженням, що після деокупації вчителі, які працювали в школах на тимчасово окупованих територіях, мають пройти додаткові перевірки погоджується абсолютна більшість українців (69,3 %), з яких 53,3 % цілком погоджуються з твердженням, а 16 % - частково. В той час лише 18 % не погоджуються з цим твердженням, серед яких абсолютно незгодні 12,6 %.

Україна має організувати програми з працевлаштування для тих, хто підпадатиме під люстрацію після деокупації, аби уникнути проблеми безробіття

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

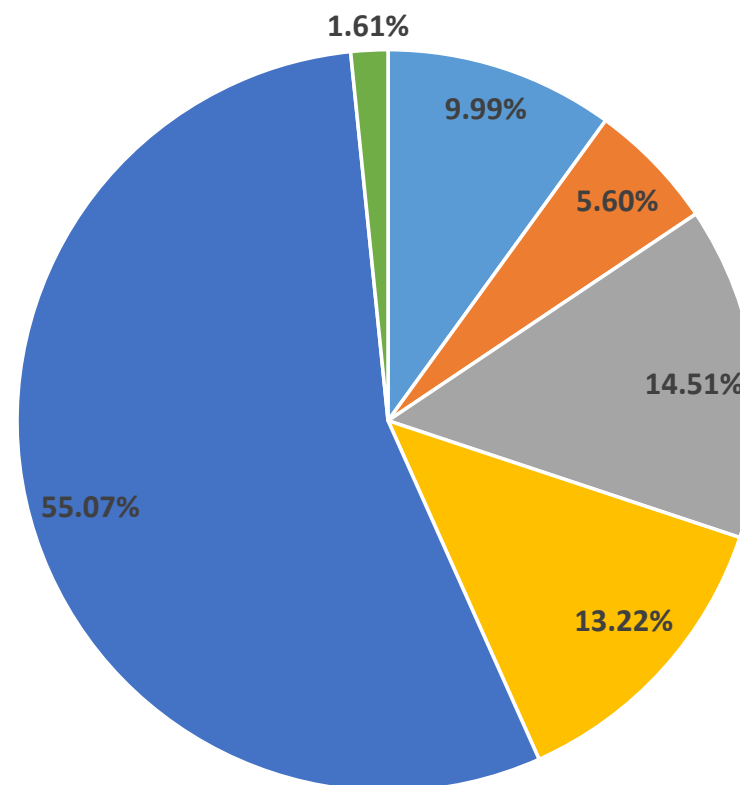
Після деокупації вчителі, які працювали в школах на тимчасово окупованих територіях, мають пройти додаткові перевірки

- Українці також погоджуються (68,3 %), що після деокупації Донбасу людям, що працювали в місцевих адміністраціях так званих “ДНР/ЛНР” не варто дозволяти працювати на державній службі в Україні. Серед яких 55,1 % повністю згодні. 15,6 % громадян з цим не погоджуються.
- 67,8 % українців погоджуються з твердженням, що після деокупації Криму людям, що працювали в окупаційних місцевих адміністраціях не варто дозволяти працювати на державній службі в Україні. Серед них 54,5 % цілком згодні, 13,3 %- частково. 15,8 % не згодні, серед них абсолютно не згодні 10,4 %.

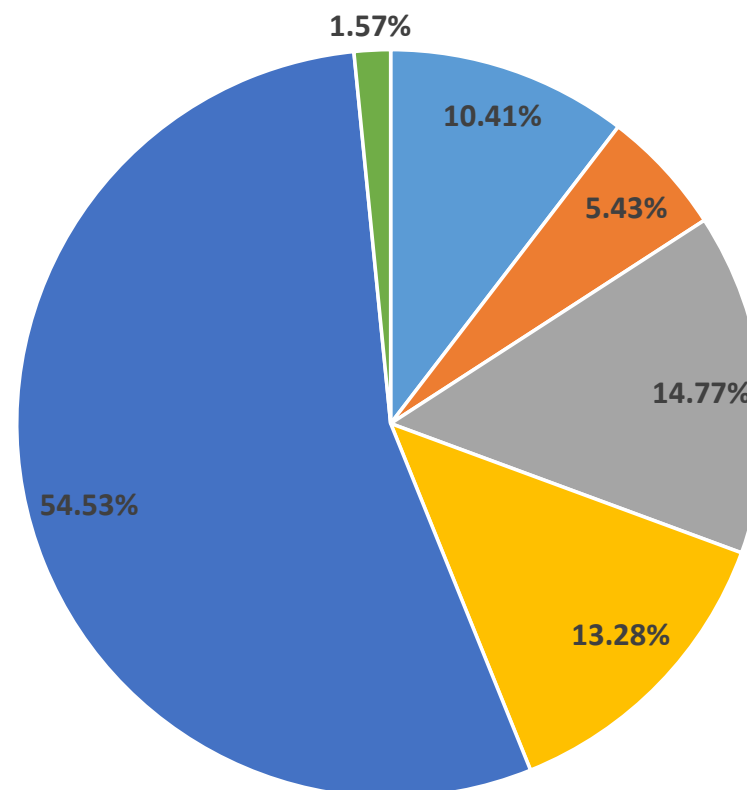
Після деокупації Донбасу людям, що працювали в місцевих адміністраціях так званих “ДНР/ЛНР” не варто дозволяти працювати на державній службі в Україні

- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

Після деокупації Криму людям, що працювали в окупаційних місцевих адміністраціях не варто дозволяти працювати на державній службі в Україні

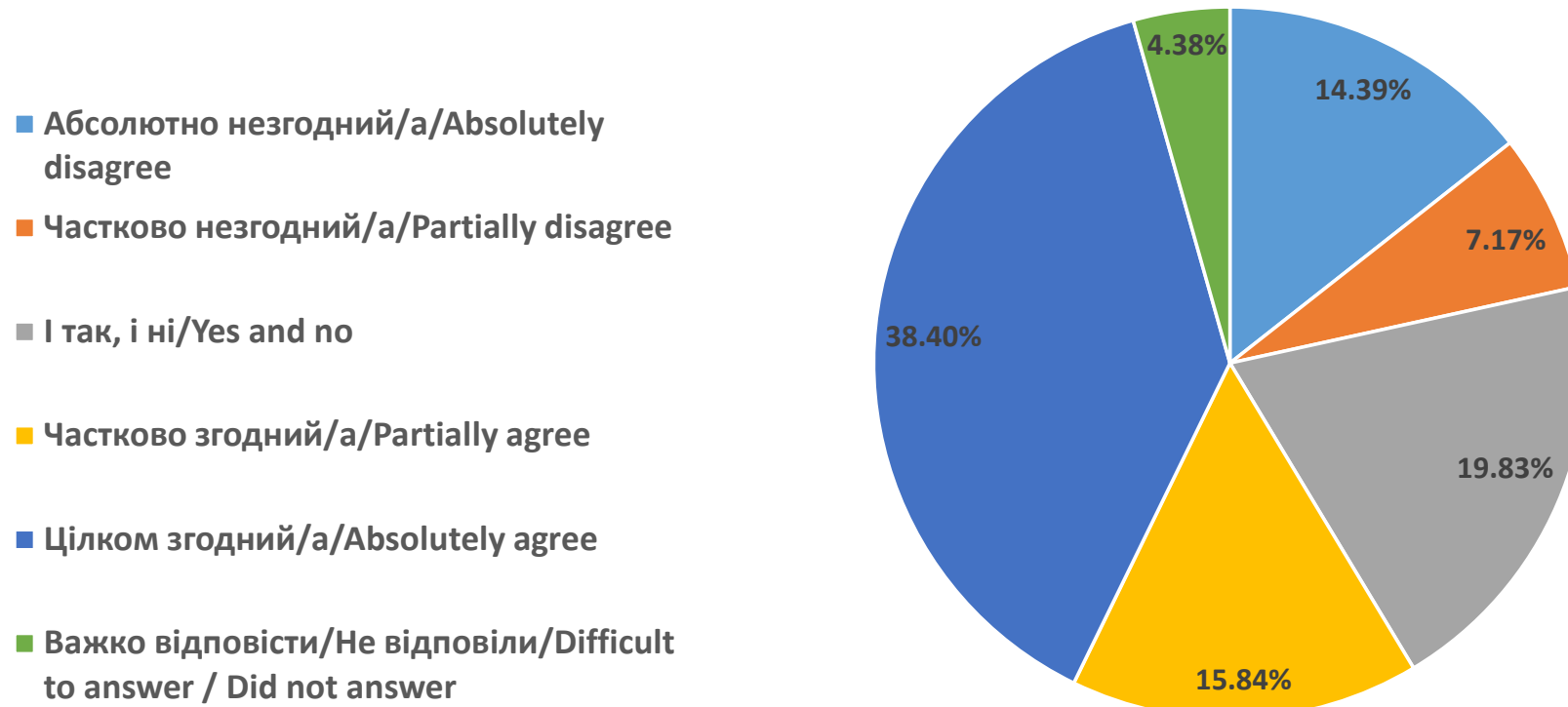
- Абсолютно незгодний/а/Absolutely disagree
- Частково незгодний/а/Partially disagree
- І так, і ні/Yes and no
- Частково згодний/а/Partially agree
- Цілком згодний/а/Absolutely agree
- Важко відповісти/Не відповіли/Difficult to answer / Did not answer

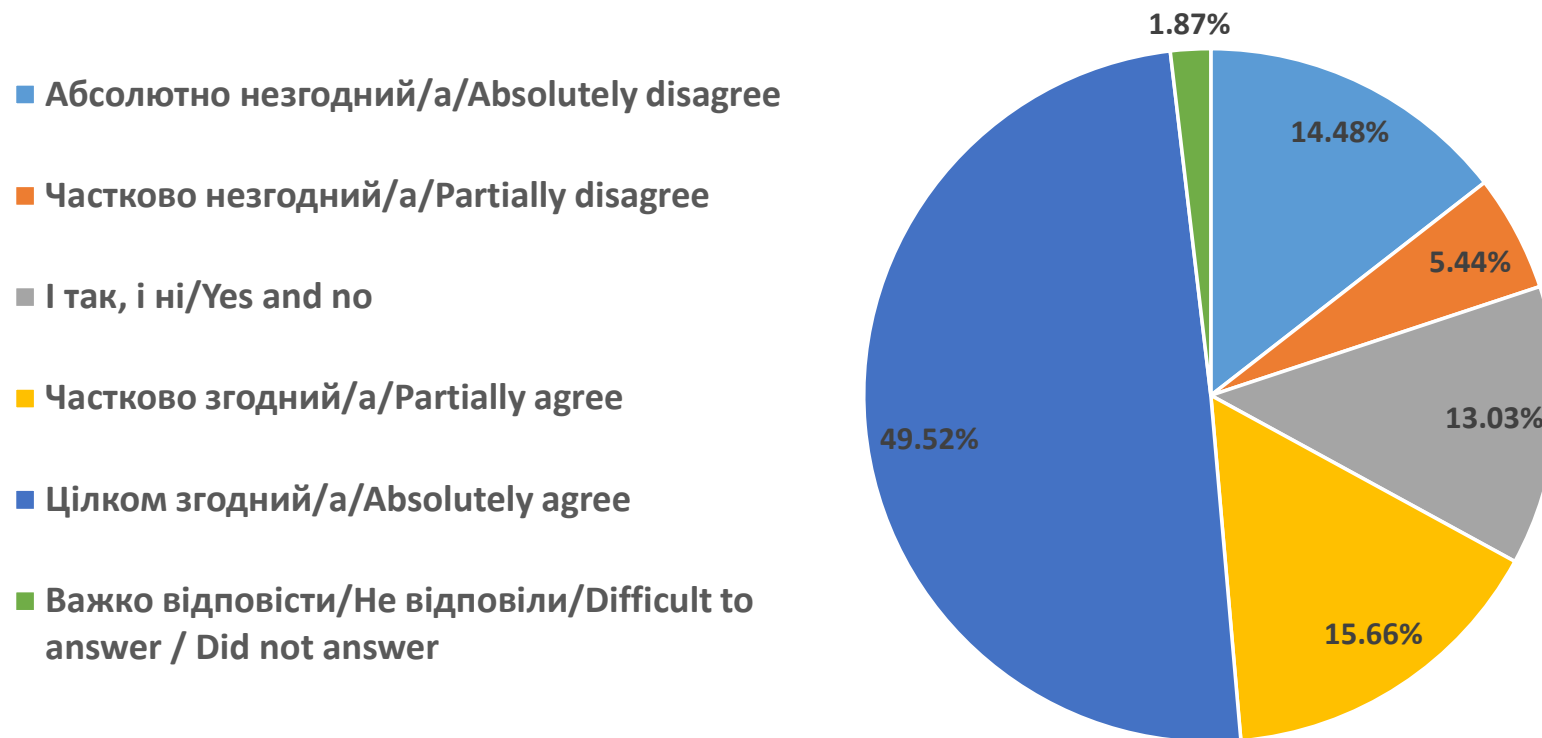
Вибори та виборчі права

- Що стосується проведення виборів до органів місцевого самоврядування на ТОТ, абсолютна більшість опитаних (54,24 %) цілком або частково згодні з твердженням, що такі вибори мають відбутись не раніше, ніж через 5 років після деокупації. Трохи більше 20 % респондентів незгодні з такою позицією. Така ж кількість громадян обрала опцію «І так, і ні».
- Абсолютна більшість опитаних (65,18 %) погоджується, що право жителів тимчасово окупованих територій балотуватись до українського парламенту варто обмежити на певний строк. Близько 20 % виступають проти такого обмеження – з них 14 % категорично не підтримують таких обмежувальних заходів.
- Натомість думка українців щодо права голосувати на президентських та парламентських виборах, для жителів тимчасово окупованих територій розділилась майже порівну між протилежними варіантами. «Має бути таким самим, як і для всіх інших громадян України, тобто не обмежуватися» - цю опцію підтримують трохи більше 50 % опитаних (51,49 %). Натомість трохи менше половини (46,45 %) підтримують обмеження такого права на певний строк.

Вибори до органів місцевого самоврядування можуть відбутися не раніше, ніж через 5 років після деокупації

Право жителів тимчасово окупованих територій балотуватись до парламенту (ВРУ) варто обмежити на певний строк

Право голосувати на президентських та парламентських виборах для жителів тимчасово окупованих територій має бути:

- Таким самим, як і для всіх інших громадян України, тобто не обмежуватися/The same as for all other citizens of Ukraine is not limited
- Обмежене на певний строк/Limited for a certain period
- ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/DIFFICULT TO ANSWER

